

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
Esas No : 2022/3772
Karar No : 2023/950

- TEMY Z EDEN (DAVACILAR)** : 1- Do a Derne i
2- Do a Ara tırmaları Derne i
3- Edremit Çevre Sa lı ı ve Do ayı Koruma Derne i
4- Ekosistemi Koruma ve Do a Sevenler Derne i
5- Kazda ı Do al ve Kültürel Varlıkları Koruma Derne i
6- Kirazlı Köyü Ekolojik Ya am Derne i
7- Orhanlı Do a Kültürü Derne i
8- Orhanlı Köyü Kültür Do a Gençlik ve Spor Kulübü Derne i
9- Sualtı Ara tırmaları Derne i
10- S.S. Dereköy Gökyaka Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
11- S.S. Gökçealan Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
12- S.S. Kirazlı Köyü Küplüce Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
13- S.S. Kirazlı Köyü Sulama Kooperatifi
14- S.S. Proje Evi Üretim, E itim, letme ve Çevre Koruma Kooperatifi
15- S.S. Seferihisar Kavakdere Köyü Sulama Kooperatifi
16- S.S. irince Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
17- Behice Erem Çetin
18- Berrin Eralp
19- Burak Sait Özkırlı
20- Galip Ener
21- Güven Eken
22- Hülya Bilgin
23- Kemal Kolçak
24- Nihat Fırat
25- Özlem Akın
26- Semihe Derya Engin Özkırlı
27- Ufuk Tu cu

VEK L : Av. Cem Altıparmak
UETS Kodu: 16558-55978-47770 (E-Tebliğat)

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

Esas No : 2022/3772

Karar No : 2023/950

KAR I TARAF (DAVALI) : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı ı
UETS Kodu: 35756-96579-28341 (E-Tebligat)

VEK L : Av. Gül ah Çelik

STEM N KONUSU : Danı tay Sekizinci ve Onuncu Daireleri Mü terek Kurulunun 13/09/2022 tarih ve E:2022/5155, K:2022/4679 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜREC :

Dava konusu istem: 01/03/2022 tarih ve 31765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden Yönetmeli inde De i iklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 1. maddesiyle asıl Yönetmelik'in 115. maddesine eklenen 4. fıkranın iptali istenilmi tir.

Daire kararının özeti: Danı tay Sekizinci ve Onuncu Daireleri Mü terek Kurulunun 13/09/2022 tarih ve E:2022/5155, K:2022/4679 sayılı kararıyla;

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 5. maddesinde "(1) Her idari i lem aleyhine ayrı ayrı dava açılır. Ancak, aralarında maddi veya hukuki yönden ba lılık ya da sebep sonuç ili kisi bulunan birden fazla i leme kar ı bir dilekçe ile de dava açılabilir.

(2) Birden fazla ahsın mü terek dilekçe ile dava açabilmesi için davacıların hak veya menfaatlerinde i tirak bulunması ve davaya yol açan maddi olay veya hukuki sebeplerin aynı olması gerekir." hükmünün yer aldı ı,

Aynı Kanun'un 14. maddesinin 3. fıkrasının (g) bendinde, dilekçeler üzerinde bu Kanun'un 5. maddesine uygun olup olmadı ı yönünden inceleme yapılaca ı; 15. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde, bu yönlerden Kanun'a aykırılık görülür ise otuz gün içinde 5. maddeye uygun ekilde yeniden düzenlenmek veya noksanları tamamlanmak üzere dilekçelerin reddine karar verilece i; aynı maddenin 5. fıkrasında, bu yönlerden dilekçenin reddedilmesi üzerine yeniden verilen dilekçelerde aynı yanlı lıklar yapıldı ı takdirde davanın reddedilece i hükümlerine yer verildi i,

dari yargılama usulünde geçerli olan resen ara tırma ve yazılılık ilkesi gere i dava dilekçelerinin, 2577 sayılı Kanun'da belirtilen ekil kurallarına uygun bir biçimde ve yargılamanın gerektirdi i bilgileri içerecek nitelikte düzenlenmesi gerekti i,

Dava dilekçesinin incelenmesinden; davacılar vekili tarafından daha önce aynı istemle 9 dernek, 7 kooperatif ve 11 gerçek ki i adına ortak dilekçe ile açılan davada, davacıların dava açma ehliyetlerinin tespit edilebilmesi için ayrı ayrı dava açılmak üzere dava dilekçesinin reddedilmesi üzerine yenilenen bu davada; aynı dernek, kooperatif ve gerçek ki iler adına ortak dilekçe ile dava açıldı ının görüldü ü,

Bu durumda, yenileme dilekçesinde aynı yanlı lı ın yapılması nedeniyle 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 5. fıkrası uyarınca davanın reddi gerekti i gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmi tir.

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

Esas No : 2022/3772

Karar No : 2023/950

TEMYZ EDENLERİN DEDALARI : Davacılar tarafından, hak veya menfaatte i tirak artının, bir idari i lemin iptal edilmesinden umulan fayda ve çıkarın ortak olması anlamına geldi i, dava konusu Yönetmelik hükmünün etkisini tüm Türkiye'de gösterece i, bu nedenle kamu yararını yakından ilgilendiren dava konusu düzenlemeye kar ı Türkiye'nin farklı il ve ilçelerinde yer alan gerçek ve tüzel ki ilerin birlikte dava açabilecekleri ileri sürülmektedir.

KAR I TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, Danı tay Sekizinci ve Onuncu Daireleri Mü terek Kurulunca verilen kararın usul ve hukuka uygun bulundu u ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadı ı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerekti i savunulmaktadır.

DANI TAY TETKİK HÂKİM KASIM KRAZLI'NIN DÜ ÜNCES : Temyiz istemlerinin kabulü ile Mü terek Kurul kararının bozulması gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, dosya tekemmül etti inden davacıların yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin gere i görü üldü:

NCELEME VE GEREKÇE:

LG L MEVZUAT :

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Anayasanın ba layıcılı ı ve üstünlü ü" ba lıklı 11. maddesinde "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve di er kurulu ve ki ileri ba layan temel hukuk kurallarıdır."; "Hak arama hürriyeti" ba lıklı 36. maddesinde "Herkes, me ru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükümleri yer almı tır.

Avrupa nsan Hakları Sözleşmesi'nin "Adil yargılanma hakkı" ba lıklı 6. maddesinde "Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyu mazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmu , ba ımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir." denilmi tır.

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Aynı dilekçe ile dava açılacak haller" ba lıklı 5. maddesinde,

"1. Her idari i lem aleyhine ayrı ayrı dava açılır. Ancak, aralarında maddi veya hukuki yönden ba lılık yada sebep-sonuç ili kisi bulunan birden fazla i leme kar ı bir

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

Esas No : 2022/3772

Karar No : 2023/950

dilekçe ile de dava açılabilir.

2. Birden fazla ahsın mü terek dilekçe ile dava açabilmesi için davacıların hak veya menfaatlerinde i tirak bulunması ve davaya yol açan maddi olay veya hukuki sebeplerin aynı olması gerekir.";

"Dilekçeler üzerine ilk inceleme" ba lıklı 14. maddesinin 3. fıkrasında,

"Dilekçeler, Danı tayda daire ba kanının görevlendirece i bir tetkik hakimi, idare ve vergi mahkemelerinde ise mahkeme ba kanı veya görevlendirece i bir üye tarafından:

...

g) 3 ve 5 inci maddelere uygun olup olmadıkları,

Yönlerinden sırasıyla incelenir.";

" İlk inceleme üzerine verilecek karar" ba lıklı 15. maddesinde,

"1. Danı tay veya idare ve vergi mahkemelerince yukarıdaki maddenin 3 üncü fıkrasında yazılı hususlarda kanuna aykırılık görülürse, 14 üncü maddenin;

...

d) 3/g bendinde yazılı halde otuzgün içinde 3 ve 5 inci maddelere uygun ekilde yeniden düzenlenmek veya noksanları tamamlanmak yahut (c) bendinde yazılı hallerde, ehliyetli olan ahsın avukat olmayan vekili tarafından dava açılmı ise otuzgün içinde bizzat veya bir avukat vasıtasıyla dava açılmak üzere dilekçelerin reddine,

...

Karar verilir.

...

4. İlk inceleme üzerine Danı tay veya mahkemelerce verilen; bu maddenin 1/a bendinde belirtilen idari yargının görevli oldu u konularda davanın görev ve yetki yönünden reddine ili kin kararlarla, 1/c bendinde yazılı gerçek hasma tebli ve 1/d bendindeki dilekçe red kararları dı nda, ilgisine göre istinaf ya da temyiz yoluna ba vurulabilir.

5. 1 inci fıkranın (d) bendine göre dilekçenin reddedilmesi üzerine, yeniden verilen dilekçelerde aynı yanlı lıklar yapıldı ı takdirde dava reddedilir." hükümlerine yer verilmi tir.

HUKUK DE ERLEND RME:

2577 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, birden fazla ahsın aynı dilekçe ile dava açabilmesi için davacıların hak veya menfaatlerinde i tirak bulunması ve davaya yol açan maddi olay veya hukuki sebeplerin aynı olması gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; 9 dernek, 7 kooperatif ve 11 gerçek ki i tarafından aynı dilekçe ile açılan davada, davacıların hak veya menfaatlerinde i tirak bulunmadı ı gerekçesiyle her bir davacı tarafından ayrı ayrı dava açılmak üzere dava dilekçesinin 2577 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca reddine karar verildi i, bu karar üzerine yeniden verilen dilekçede aynı yanlı lıkların yapıldı ı gerekçesiyle 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 5. fıkrası uyarınca davanın reddine karar verildi i anla ılmaktadır.

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

Esas No : 2022/3772

Karar No : 2023/950

Her ne kadar, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 4. fıkrası, aynı maddenin 1. fıkrasının (d) bendi uyarınca verilen dilekçe ret kararlarına karşı temyiz yoluna gidilmesine imkan vermemekte ise de; bu husus, bu kararlar üzerine yeniden verilen dilekçelerde aynı yanlı lıkların yapıldı ı gerekçesiyle verilen davanın reddi yolundaki kararların temyiz edilmesi üzerine, bu kararlarla birlikte dilekçe ret kararlarının da incelemeye tabi tutulmasına engel te kil edici bir nitelik ta ımamaktadır.

Bu nedenle, davacılar tarafından aynı dilekçe ile dava açılıp açılmayaca ı hususu, davacıların iddiaları ile mahkemeye eri im hakkına yönelik Avrupa nsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararları göz önünde bulundurulurak incelenmelidir.

Avrupa nsan Hakları Mahkemesinin 36533/04 ba vuru numaralı Mesuto lu-Türkiye kararında usul kurallarının nasıl yorumlanması gerekti i hususunda özetle; mahkemeye eri im hakkının mutlak olmadığı , bazı sınırlamalara tabi olabildi i, bununla birlikte getirilen kısıtlamaların hakkın özünü ortadan kaldıracak ölçüde, ki inin mahkemeye eri imini engellememesi gerekti i, mahkemeye eri im hakkına getirilen bu tür sınırlamaların ancak me ru bir amaç güdüldü ü takdirde ve hedeflenen amaç ile ba vurulan araçlar arasında makul bir orantı olması halinde Sözle me'nin 6/1. maddesi ile ba da abilece i, bu ilkelere hareketle, dava açma hakkının do al olarak yasayla belirlenen artları olmakla birlikte, mahkemelerin yargılama usullerini uygularken bir yandan davanın hakkaniyetine hâlel getirecek kadar abartılı ekilcilikten, öte yandan kanunla öngörölmü olan usul artlarının ortadan kalkmasına neden olacak kadar a ırı bir esneklikten kaçınmaları gerekti i belirtilmektedir.

Anayasa Mahkemesinin bireysel ba vuru usulü kapsamında vermi oldu u kararlarda, mahkemeye eri im hakkının bir uyu mazlı ı mahkeme önüne ta ıyabilmek ve uyu mazlı ın etkili bir ekilde karara ba lanmasını isteyebilmek anlamına geldi i ifade edilmi tir. Mahkemelerin usul kurallarını uygularken yargılamanın hakkaniyetine zarar getirecek ölçüde katı ekilcilikten kaçınmaları gerekti i gibi kanunla öngörölmü usul artlarının ortadan kalkmasına neden olacak ölçüde a ırı esneklikten de kaçınmaları gerekti i vurgulanmı tir. (Özkan en Ba vurusu, B.No:2012/791; Kamil Koç Ba vurusu, B.No:2012/660)

Somut olayda, davacılar tarafından dava konusu Yönetmelik hükmü ile tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlarda madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ili kin geçici tesisler in a edilmesine imkan tanındı ı, bu durumun zeytinlik alanların tahrip edilmesine/yok olmasına neden olaca ı belirtilerek çevre hakkının ihlal edildi i iddiasıyla dava açıldı ı hususu ile mahkemeye eri im hakkına ili kin yargısal içtihatlar göz önünde bulunduruldu unda, Mü terek Kurulun davacıların hak veya menfaatlerinde i tirak bulunmadı ı yönündeki gerekçesinin a ırı katı ve ekilci oldu u sonucuna varılmı tir.

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
Esas No : 2022/3772
Karar No : 2023/950

Di er taraftan, temyize konu Mü terek Kurul kararında davacıların dava açma ehliyetlerinin tespit edilebilmesi için dava dilekçesinin reddine karar verildi i belirtilmekte ise de, birden fazla ahsın aynı dilekçe ile açtı ı davalarda ilk inceleme hususlarının her bir davacı yönünden ayrı ayrı de erlendirilmesi konusunda 2577 sayılı Kanun'da bir engel bulunmamaktadır.

Bu itibarla, usul hükümlerinin a ırı katı ve ekilci yorumlanması suretiyle verilen temyize konu Mü terek Kurul kararında Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye eri im hakkı yönünden hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacıların temyiz istemlerinin kabulüne;
2. Davanın 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 5. fıkrası uyarınca reddine ili kin Danı tay Sekizinci ve Onuncu Daireleri Mü terek Kurulunun temyize konu 13/09/2022 tarih ve E:2022/5155, K:2022/4679 sayılı kararının **BOZULMASINA**,
3. Kullanılmayan 133,00-TL yürütmeyi durdurma harcının istemi hâlinde davacılara iadesine,
4. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Danı tay Sekizinci Dairesine gönderilmesine,
5. Kesin olarak, 08/05/2023 tarihinde oyçoklu u ile karar verildi.

Ba kan Hasan GÜZELER	Üye Ziya ÖZCAN	Üye Mustafa GÖKÇEK (X)	Üye Ali KAZAN (X)	Üye Hasan ODABA I
Üye Muhsin YILDIZ	Üye Hasan ÖNAL (X)	Üye Bilge APAYDIN (X)	Üye Fatih TERZ	Üye Recep KILIÇ
	Üye Ömer C VR (X)	Üye Sami KARATEK N (X)	Üye Kemal KUKU	

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
Esas No : 2022/3772
Karar No : 2023/950

KAR IOY

X- Temyiz edilen kararlar ilgili dosyanın incelenmesinden; Danı tay Sekizinci ve Onuncu Daireleri Mü terek Kurulunca verilen kararın usul ve hukuka uygun oldu u, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, temyiz istemlerinin reddi ile temyize konu kararın onanması gerektiği i oyuyla, karara katılmıyoruz.

Üye Mustafa GÖKÇEK	Üye Ali KAZAN	Üye Hasan ÖNAL	Üye Bilge APAYDIN	Üye Ömer C VR
---------------------------------	----------------------------	-----------------------------	--------------------------------	----------------------------

Üye
Sami
KARATEK N